

Een gasveld net zo groot als Qatar zelf

By **Renée Postma**, www.nrc.nl

juni 12de, 2017

Ineens waren dit weekeinde alle ogen gericht op een tanker met vloeibaar gas uit Qatar die niet de kortste route nam naar Europa, via het Suezkanaal, maar plotseling van koers veranderde, om Afrika heen.

Hadden de Egyptenaren het Suezkanaal gesloten voor schepen had Qatar? De gasmarkt schrok wakker. Kwam de stroom vloeibaar gas voor de Europese markt in gevaar?

Maar al gauw zagen tanker-spotters dat er maar liefst vijf Qatarese tankers richting Suezkanaal opstoomden, terwijl slechts twee de langere route namen. Het bleek dan ook niks te maken te hebben met de spanningen rond Qatar, maar alles met piraterij in de straat van Bab-Al-Mandeb, de toegang tot de Rode Zee.

Mannen in speedboten hadden met granaatwerpers geprobeerd een tanker te overvallen. Twee tankers gevuld met LNG namen het zekere voor het onzekere. 2017 is niet 1956 of 1967 toen Egypte het kanaal sloot om Israël en zijn bondgenoten onder druk te zetten. De tankervloot heeft vandaag de dag andere problemen.

Het kleine Qatar is de grootste exporteur van vloeibaar gas ter wereld. En als iets de huidige markt van vloeibaar gas kenmerkt, is het de steeds grotere wendbaarheid: brengt het gas in het ene land onvoldoende op, dan zet de tanker net zo makkelijk koers naar een andere markt.

De rol van langlopende contracten, zoals traditioneel gebruikelijk in de energiewereld, neemt af ten gunste van de spotmarkt waar de energie op het laatste moment, voor de gunstigste prijs, wordt verhandeld.

Shell heeft grote belangen

Het schiereiland Qatar heeft zijn fabelachtige rijkdom te danken aan het North Field in de Perzische Golf. Dat gasveld is bijna even groot als het schiereiland zelf en loopt over in het Iraanse gasveld South Pars.

Hoewel North Field ook olie bevat - en Qatar ook lid is van het oliekartel OPEC - heeft de unieke gasvoorraad (13 procent van 's wereld bewezen voorraden) het land in bijzondere positie gebracht. Sinds 1995 varen tankers met het Qatarese gas over de hele wereld uit.

Om het gas te kunnen vervoeren wordt het afgekoeld tot min 162 graden, waardoor het vloeibaar wordt. Eenmaal aan land wordt het vloeibare gas weer verwarmd en als aardgas in het net gebracht, zoals bijvoorbeeld op de Gater-terminal in Rotterdam.

De belangrijkste bestemming is Japan dat in 2016 ruim 12 miljoen ton vloeibaar gas uit Qatar afnam. Door het wegvallen van kernenergie na de ramp in Fukushima, is de vraag daar groot. India is de tweede afnemer en Zuid-Korea de derde. Op de vierde plaats staat het Verenigde Koninkrijk dat vorig jaar ruim 7 miljoen ton uit Qatar liet komen. Het VK is in toenemende mate afhankelijk van LNG-import, nu de gasproductie op de Noordzee begint af te nemen.

Shell is van het begin af aan nauw betrokken geweest bij de gaswinning in Qatar. De multinational heeft bijna 20 miljard dollar geïnvesteerd in de spectaculaire Pearl-fabriek, waar gas wordt omgewerkt naar lichte diesel en andere lichte olieproducten: gas to liquids (GTL). Daarnaast heeft Shell een aandeel van 30 procent in Qatargas 4 dat gas wint uit het North Field, verwerkt tot LNG en met een vloot tankers over de wereld vervoert.